

Metodoloogiline abivahend põhikooli ainekavale

Metoodiline abimaterjal käsitleb soovituslikke teemasid, mida õppe käigus nii tervikaine kui teiste ainetega seostatult õpetades võiks käsitleda ning pakub välja õpimeetodeid, mille abil seda teha. Arvestades aine ülesehitust, suunatust nii väärtusorientatsioonide kui praktiliste teadmiste omandamisele ja soovituslikku õpetamisega 9. klassis, on soovitatav teadmiste kinnistamiseks kasutada õpimeetodikatena peamiselt essee, referaadi, uurimistöö, arvamustöö, arutelu ja õppekäigu vormi. Teiste ainetega seostamisel on praktiliste teadmiste omandamiseks tähtsad vahendid arutelu ning töö mõistete, teksti ja andmetega. Loovtegevustest, mis on kõige vähem sõltuv ainekava sisust, soovitame võimalusel kaasata Euroopa Liidu õpetamisse eelkõige rollimänge, mis võimaldavad teoreetilisi teadmisi praktiliselt kinnistada.

Õppetöö läbiviimiseks on Euroopa Liidu valikaine kodulehelt võimalik leida erinevaid sisulisi materjale ning õpetajate ja ainekava autorite välja töötatud õpimaterjale (mänge, viiteid veebilehtedele, praktilisi ülesandeid ja harjutusi). Õppematerjalid on jaotatud teemade järgi ning mõeldud erinevatele kooliastmetele.

Valikaine üldine koduleht: <http://riigiteadused.tlu.ee/elvalikaine/index.php>

Otseviide õppematerjalidele: <http://riigiteadused.tlu.ee/elvalikaine/index.php?wp=55>

Virtuaalsete mängude kogumik: <http://riigiteadused.tlu.ee/elvalikaine/index.php?wp=217>

Soovitavad õpimeetodid

Essee

- Pikkusega 1 A4 Times Roman 12 1,5.
- Koosneb sissejuhatausest, teemaarendusest ja kokkuvõttest ning sisaldab õppija argumenteeritud arvamust käsitletava küsimuse üle.
- Hinnatakse õppija argumenteerimisvõimet, töö keelelist ning tehnilist korrektsust.
- Näiteid essee teemadest
  - Miks on vajalik tunda Euroopa Liidu toimimispõhimõtteid?
  - Kas vabatahtlik teenistus on minu jaoks?
  - Miks peaksime teisi Euroopa Liidu liikmesriike toetama?

Referaat

- Pikkusega 2 A4 Times New Roman 12 1,5.
- Koosneb sissejuhatausest, teemaarendusest ja kokkuvõttest.
- Peab põhinema vähemasti ühele allikale ning õppija arvamusele, mis põhineb või viitab sellele allikale.
- Hinnatakse õppija leitud allika asjakohasust, õppija võimet allikatest aru saada, õppija argumenteerimisvõimet, töö keelelist ning tehnilist korrektsust.
- Näiteid referaadi teemadest
  - Mida annab Euroopa Liidu kodakondsus lisaks rahvusriiklikule kodakondsusele?
  - Kuidas kaitsta Läänemerd?
  - Kuhu tõmmata Euroopa Liidu piirid?

Uurimistöö

- Individuaaltöö puhul pikkus kuni 5 A4 Times New Roman 12 1,5.
- Grupitöö puhul kuni 10 A4 Times New Roman 12 1,5.
- Uurimistöö annab ülevaate püstitatud teema või küsimuse kohta ning võib, kuid ei pea sisaldama õppija(te) analüüsi teema kohta.
- Uurimistöid on soovitatav esitada tunnis, suurendamaks õppijate eneseväljendus- ja esinemisoskust.
- Hinnatakse õppija(te) leitud allika asjakohasust, õppija(te) võimet allikatest aru saada, õppija(te) argumenteerimisvõimet, töö keelelist ja tehnilist korrektsust ning töö esitamist, kui selleks leitakse tunni raames võimalus.
- Näiteid uurimistöö teemadest
  - Euroopa põllumajanduspoliitika mõju Eesti piimatööstusele
  - Euroopa kodakondsuse kujunemine
  - Kuidas toimub eraisiku puhul maksude maksmine Euroopa Liidus?

Arvamuslugu

- Pikkus 1 käsikirjalehekülj.
- Koostatakse klassiõppe raames, olles eelnevalt käsitlenud arvamusloo aluseks olevat teemat.
- Koosneb märksõnadest, mida tuleb kasutada arvamusloo koostamisel.
- Lahendab üht probleemi, mis püstitatakse soovitatavalt küsimuse vormis.
- Arvamuslugu peab sisaldama õppija seisukohta ning selle toetamiseks toodud näiteid.
- Hinnatakse õppija argumenteerimisoskust, teksti sidusust ja terviklikkust ning võimet etteantud märksõnu avada.
- Näiteid arvamusloo teemadest
  - Kas õpilaste õpiränne on Eestile hea?
  - Miks peaksin olema salliv?
  - Laenuvõtmise poolt ja vastu”.

Õppekäik

- Õppekäik peaks sisaldama endas ettevalmistust, kus õpetaja tunnis ning õppijad iseseisvalt tutvuvad õppekäiguks valitud organisatsiooni ning inimeste tegevustega.
- Õppijatele antakse lisaks informatsioonile ka ülesanne õppekäigul lahendamiseks. Selleks on neil praktiliselt vaja ette valmistada küsimusi, mida õppekäigul esitatakse.
- Õppekäigu põhjal valmistavad õppijad kas grupitöö, essee, esitluse vmt.
- Esitatud tööd hinnatakse vastavalt selle vormile. Hinnatakse ka õppijate aktiivsust õppekäigul uut infot teada saada.
- Õppekäigu puhul on tähtis väärtustada ka õppijate tagasisidet selle kohta, kas õppekäik oli huvitav, vajalik ning millistel teemadel veel õppekäike korraldada.
- Arvestades piiratud võimalusi õppekäike läbi viia, soovime valida külastuseks eelkõige suuremaid ning ülevaatlikult Euroopa Liidu temaga tegelevaid organisatsioone, näiteks:
  - Euroopa Komisjoni Esindus Eestis
  - Eesti Rahvusraamatukogu (Euroopa Liidu infokeskus)
  - Eesti Töötukassa (EURES)
  - SA Archimedes (Euroopa Noored)
  - Euroopa Liidu tarbija nõustamiskeskus

Samuti võib kutsuda kooli esinema Euroopa Liidu temaga seotud ametnikke, poliitikuid ja spetsialiste, täiendamaks või asendamaks õppekäiku.

Arutelu

Klassijuhataja tundi, aga ka karjääriõpetuse ja ühiskonnaõpetuse tundidega seoses on sobiv viia läbi ka arutelusid. Diskussioonid peaksid põhinema kodusel ülesandel otsida teema või küsimuse kohta infot ning materjale. Arutelu on vajalik õpimeetod väärtuspõhiste teemade, nagu näiteks multikultuursus või Euroopa identiteet, käsitlemiseks.

Töö mõistetega

Eesti keele ning võõrkeeletundides tähtsamate mõistete õppimine, mis seostuvad Euroopa Liidu kodaniku õiguste, kohustuste ja vabadustega ning praktiliste igapäevaküsimustega nagu maksud, palk või igapäevaelus vajalikud dokumendid.

Töö teksti ja andmetega

- Võõrkeelse teksti lugemine, mõistmine ja ümberjutustamine või praktilise ülesande lahendamine. Tekstide ja ülesannete teemadeks võiksid olla praktilised olukorrad nagu meditsiiniastutuse külastamisel kindlustusvormi täitmine, töökuulutuste lugemine või tarbijainfo mõistmine võõrkeeles.
- Eestikeelse teksti lugemine, mõistmine ja praktilise ülesande lahendamine. Tekstide ja ülesannete teemad võiksid olla kultuurilised või poliitilised, käsitledes teiste liikmesriikide kirjandust, päevapoliitikat või Eesti poliitilisi seisukohti Euroopa Liidu teemadel.
- Etteantud andmete põhjal nende esitamine teises vormis (näiteks diagrammi koostamine) või vastupidiselt diagrammi tõlgendamine andmete saamiseks näiteks loodusainete või matemaatika õppe raames.

Loovtöö, mängud, simulatsioonid, töö muude allikmaterjalidega

I kooliaste

- Mängu valmistamine ja mängimine kunstiainetes, loodusainetes ja keeletundide raames, näiteks Euroopa riikide asukohtade, pealinnade või nimede kohta.
- Seinalehe valmistamine kunstiainetes ja loodusainetes raames, näiteks Eesti ja teiste Euroopa Liidu liikmesriikide geograafilise asukoha, rahvusloomade või -toitude kohta.
- Töö kaardiga loodusainetes raames.
- Töö Euroopa Liidu sümboolika ja liikmesriikide sümboolikaga kunsti- ja loodusainetes raames.
- Euroopa Liidu teemadel läbi viidav konkurss - ühe klassi, mitme klassi või terve kooli raames, näiteks joonistusvõistluse või mängu valmistamise näol.

II ja III kooliaste

- Interaktiivne või füüsiline portfoolio näiteks eri Euroopa loodusregioonide taimestiku või loomastiku, Euroopa Liidu liikmesriikide pealinnade või liikmesriikide või Euroopa Liidu eelarve kohta.
- Ajalehe või ajakirja valmistamine näiteks Euroopa Liidu kodaniku staatuse hüvede ja kohustuste, rahvusvahemuste või tarbijaõiguste kohta.
- Mängu valmistamine ja mängimine kunstiainetes, loodusainetes ja keeletundide raames, näiteks Euroopa riikide asukohtade, pealinnade või nimede kohta..
- Töö kaardiga loodusainetes raames.
- Töö Euroopa Liidu sümboolika ja liikmesriikide sümboolikaga kunsti-, loodusainetes ja sotsiaalainetes raames, keskendudes sümbolite tekkelugudele.
- Kunstiainetes Euroopa Liidu liikmesriikide kunsti ja muusikaga tutvumine.
- Euroopa Liiduga seotud tähtsamate isikute tundmine - Eesti europarlamentäärid, Euroopa Komisjoni president, Euroopa Ülemkogu esistuja.

- Rollimäng
  - Rollimängu kaudu on soovitatav lahendada mõnda praktilist probleemi, mis Euroopa Liidu kodanikuna võib õppijaid tabada. Näiteks mängida läbi olukord, kus õppija soovib saada teises liikmesriigis sotsiaalabi või minna teise Euroopa Liidu liikmesriiki õppima.
  - Rollimängus on tähtis õpetajal valmistada ette õppijatele piisavad allikmaterjalid olukorra lahendamiseks või suunata õppijaid eelnevalt, ühe mängu osana, neid ise otsima.
  - Õpetaja ülesandeks on ka määrata mängus osalejate rollid.
  - Rollimängu raames tuleks lahendada üht ning arusaadavat probleemi ja olukorda.
  - Soovitame rollimängu kestvuse hoida lühikesena, kuni 5 minutit.
  - Rollimänge on otstarbekas kasutada ka väärtuskesksete küsimuste (näiteks kultuuriline identiteet, liikmesriikide majanduslik solidaarsus või aktiivne kodakondsus) käsitlemiseks.
  - Rollimängus võib hinnata eelkõige õppijate võimet allikmaterjalist aru saada ning praktiline probleem lahendada. Väärtuskesksete teemade lahendamisel on hinnata võimalik õppijate arutlusvõimet.
  - Rollimängus käsitletud teemade üle on soovitatav pidada klassis ka laiemat arutelu.

Loovtegevuste läbiviimist toetavad materjalid veebikeskkonnas

- Lisateavet rollimängu läbiviimise kohta on võimalik leida aadressilt http://www.oppekava.ee/index.php/G%C3%BCmnaasiumi_valdkonnaraamat_SOTSIAALAINED_I_NIMESE%C3%95PETUS_Sotsiaalsed_protsessid
- Näitega Euroopa Liidu seadusandlikku protsessi käsitlevast rollimängust saab tutvuda aadressil
- Näited praktilistest ülesannetest ning nende ülesehitusest on kõige mugavamalt leitavad riigieksamite varasematest ülesannetest, näiteks ühiskonnaõpetuse valdkonnas aadressil http://www.ekk.edu.ee/vvfiles/1/PK_uhiskond2.pdf
- Simulatsioonimängud ja viktoriinid Euroopa Parlamendi leheküljel (eesti ja vene keeles): <http://www.europarl.eu/view/et/Noorte.html>
- Euroopa Liidu poolt pakutavad abimaterjalid teemavaldkonna õpetamiseks on leitavad aadressilt <http://europa.eu/teachers-corner>
- Euroopa Liidu poolt lastele suunatud materjale teemavaldkonna kohta on võimalik leida aadressilt <http://europa.eu/kids-corner>